Parlamentul European
2024-2029

Comisia pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne

2025//2239(INI)

17.11.2025

PROIECT DE RAPORT

referitor la Raportul Comisiei din 2025 privind statul de drept
(2025/2239(INI))

Comisia pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne

Raportor: Konstantinos Arvanitis

PR_INI
CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

EXPUNERE DE MOTIVE.....17

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la Raportul Comisiei din 2025 privind statul de drept (2025/2239(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), în special articolul 2, articolul 3 alineatul (1), articolul 3 alineatul (3) al doilea paragraf, articolul 4 alineatul (3) și articolele 5, 6, 7, 11, 19 și 49,

– având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), în special articolele legate de respectarea, protecția și promovarea democrației, a statului de drept și a drepturilor fundamentale în Uniune, printre care articolele 70, 258, 259, 260, 263, 265 și 267,

– având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „Carta”),

– având în vedere jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 8 iulie 2025 intitulată „Raportul din 2025 privind statul de drept – Situația statului de drept în Uniunea Europeană” (COM(2025)0900) și anexa la aceasta, care cuprinde recomandări pentru statele membre,

– având în vedere Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2092 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2020 privind un regim general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii[1] (Regulamentul privind mecanismul de condiționalitate bazat pe statul de drept),

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize[2] (Regulamentul privind dispozițiile comune),

– având în vedere Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 septembrie 2024 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii[3] (Regulamentul financiar), în special articolul 6 alineatul (3),

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/692 al Parlamentului European și al

[1] JO L 433I, 22.12.2020, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[2] JO L 231, 30.6.2021, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
[3] JO L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1381/2013 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (UE) nr. 390/2014 al Consiliului[4],

– având în vedere pachetul de propuneri al Comisiei pentru un cadru financiar multianual 2028-2034,

– având în vedere instrumentele ONU privind protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cum ar fi Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (PIDCP), Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (CERD), Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW) și Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CNUDPH), Declarația privind drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice, recomandările formulate în cadrul Forumului ONU pentru problemele minorităților, recomandările și rapoartele evaluării periodice universale a ONU, precum și jurisprudența organelor ONU instituite prin tratate și procedurile speciale ale Consiliului ONU pentru Drepturile Omului,

– având în vedere Convenția europeană a drepturilor omului, Carta socială europeană, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) și a Comitetului european pentru drepturile sociale și convențiile, recomandările, rezoluțiile, avizele și rapoartele Adunării Parlamentare, ale Comitetului de Miniștri, ale Comisarului pentru drepturile omului, ale Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței, ale Comitetului director pentru combaterea discriminării, diversitate și incluziune, ale Comisiei de la Veneția și ale altor organisme ale Consiliului Europei,

– având în vedere Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice,

– având în vedere Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare și Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale a Consiliului Europei,

– având în vedere Memorandumul de înțelegere dintre Consiliul Europei și Uniunea Europeană din 23 mai 2007 și Concluziile Consiliului din 17 decembrie 2024 privind prioritățile UE pentru cooperarea cu Consiliul Europei pentru perioada 2025-2026,

– având în vedere propunerea Comisiei din 20 decembrie 2017 de decizie a Consiliului privind constatarea unui risc clar de încălcare gravă de către Republica Polonă a statului de drept (COM(2017)0835), prezentată în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din TUE,

– având în vedere rezoluția sa din 25 octombrie 2016 conținând recomandări adresate Comisiei referitoare la crearea unui mecanism al UE pentru democrație, statul de drept și drepturile fundamentale[5],

– având în vedere rezoluția sa din 7 februarie 2018 referitoare la protecție și

[4] JO L 156, 5.5.2021, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.
[5] JO C 215, 19.6.2018, p. 162.

nediscriminare în ceea ce privește minoritățile în statele membre ale UE[6],

– având în vedere rezoluția sa din 1 martie 2018 referitoare la decizia Comisiei de a activa articolul 7 alineatul (1) din TUE în ceea ce privește situația din Polonia[7],

– având în vedere rezoluția sa din 19 aprilie 2018 referitoare la necesitatea instituirii unui instrument pentru valori europene, destinat sprijinirii organizațiilor societății civile care promovează valorile fundamentale ale Uniunii Europene la nivel local și național[8],

– având în vedere rezoluția sa din 12 septembrie 2018 referitoare la o propunere prin care invită Consiliul să stabilească, în temeiul articolului 7 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană, existența unui risc clar de încălcare gravă de către Ungaria a valorilor pe care se întemeiază Uniunea[9],

– având în vedere rezoluția sa din 13 noiembrie 2018 referitoare la standardele minime pentru minorități în UE[10],

– având în vedere rezoluția sa din 14 noiembrie 2018 referitoare la necesitatea unui mecanism cuprinzător la nivelul UE pentru protejarea democrației, a statului de drept și a drepturilor fundamentale[11],

– având în vedere rezoluția sa din 7 octombrie 2020 referitoare la instituirea unui mecanism al UE pentru democrație, statul de drept și drepturile fundamentale[12],

– având în vedere rezoluția sa din 8 octombrie 2020 referitoare la statul de drept și drepturile fundamentale în Bulgaria[13],

– având în vedere rezoluția sa din 13 noiembrie 2020 referitoare la impactul măsurilor privind COVID-19 asupra democrației, statului de drept și drepturilor fundamentale[14],

– ,având în vedere rezoluția sa din 17 decembrie 2020 referitoare la inițiativa cetățenească europeană „Minority SafePack – un milion de semnături pentru diversitate în Europa”[15],

– având în vedere rezoluția sa din 10 iunie 2021 referitoare la situația statului de drept în Uniunea Europeană și aplicarea Regulamentului (UE, Euratom) 2020/2092 privind condiționalitatea[16],

– având în vedere rezoluția sa din 24 iunie 2021 referitoare la Raportul Comisiei din 2020

[6] JO C 463, 21.12.2018, p. 21.
[7] JO C 129, 5.4.2019, p. 13.
[8] JO C 390, 18.11.2019, p. 117.
[9] JO C 433, 23.12.2019, p. 66.
[10] JO C 363, 28.10.2020, p. 13.
[11] JO C 363, 28.10.2020, p. 45.
[12] JO C 395, 29.9.2021, p. 2.
[13] JO C 395, 29.9.2021, p. 63.
[14] JO C 415, 13.10.2021, p. 36.
[15] JO C 445, 29.10.2021, p. 70.
[16] JO C 67, 8.2.2022, p. 86.

privind statul de drept[17],

– având în vedere rezoluția sa din 8 iulie 2021 referitoare la elaborarea unor orientări pentru aplicarea regimului general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii[18],

– având în vedere rezoluția sa din 16 septembrie 2021 conținând recomandări adresate Comisiei privind identificarea violenței de gen ca un nou domeniu al criminalității enumerat la articolul 83 alineatul (1) din TFUE[19],

– având în vedere rezoluția sa din 11 noiembrie 2021 intitulată „Consolidarea democrației și a libertății și pluralismului mass-mediei în UE: recurgerea nejustificată la acțiuni de drept civil și penal pentru a reduce la tăcere jurnaliștii, ONG-urile și societatea civilă”[20],

– având în vedere rezoluția sa din 15 decembrie 2021 referitoare la evaluarea măsurilor preventive pentru a preîntâmpina corupția, cheltuielile neconforme și deturnarea fondurilor UE și a celor naționale în cazul fondurilor de urgență și în domeniile de cheltuieli legate de crize[21],

– având în vedere rezoluția sa din 8 martie 2022 referitoare la restrângerea spațiului societății civile în Europa[22],

– având în vedere rezoluția sa din 10 martie 2022 referitoare la statul de drept și consecințele hotărârii CEJ[23],

– având în vedere rezoluția sa din 11 martie 2021 referitoare la declararea UE ca zonă de libertate a persoanelor LGBTIQ[24],

– având în vedere rezoluția sa din 19 mai 2022 referitoare la Raportul Comisiei din 2021 privind statul de drept[25],

– având în vedere rezoluția sa din 9 iunie 2022 referitoare la statul de drept și posibila aprobare a planului național de redresare al Poloniei (MRR)[26],

– având în vedere rezoluția sa din 15 septembrie 2022 referitoare la situația drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană în 2020 și 2021[27],

– având în vedere rezoluția sa din 15 septembrie 2022 referitoare la propunerea de decizie a Consiliului de stabilire, în temeiul articolului 7 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană, a existenței unui risc clar de încălcare gravă de către Ungaria a

[17] JO C 81, 18.2.2022, p. 27.
[18] JO C 99, 1.3.2022, p. 146.
[19] JO C 117, 11.3.2022, p. 88.
[20] JO C 205, 20.5.2022, p. 2.
[21] JO C 251, 30.6.2022, p. 48.
[22] JO C 347, 9.9.2022, p. 2.
[23] JO C 347, 9.9.2022, p. 168.
[24] JO C 474, 24.11.2021, p. 140.
[25] JO C 479, 16.12.2022, p. 18.
[26] JO C 493, 27.12.2022, p. 108.
[27] JO C 125, 5.4.2023, p. 80.

valorilor pe care se întemeiază Uniunea[28],

– având în vedere rezoluția sa din 20 octombrie 2022 referitoare la statul de drept în Malta, la cinci ani de la asasinarea lui Daphne Caruana Galizia[29],

– având în vedere rezoluția sa din 20 octombrie 2022 referitoare la creșterea numărului de infracțiuni motivate de ură împotriva persoanelor LGBTIQ+ în întreaga Europă, având în vedere recentele crime homofobe din Slovacia[30],

– având în vedere rezoluția sa din 10 noiembrie 2022 referitoare la justiția rasială, nediscriminarea și combaterea rasismului în UE[31],

– având în vedere rezoluția sa din 24 noiembrie 2022 referitoare la evaluarea modului în care Ungaria respectă condițiile privind statul de drept prevăzute de Regulamentul privind condiționalitatea și situația actuală a PNRR-ului Ungariei[32],

– având în vedere rezoluția sa din 30 martie 2023 referitoare la statul de drept în 2022 – situația statului de drept în Uniunea Europeană[33],

– având în vedere rezoluția sa din 18 aprilie 2023 referitoare la relațiile instituționale dintre UE și Consiliul Europei[34],

– având în vedere rezoluția sa din 7 februarie 2024 referitoare la statul de drept și libertatea mass-mediei în Grecia[35],

– având în vedere rezoluția sa din 28 februarie 2024 intitulată „Raport referitor la Raportul Comisiei din 2023 privind statul de drept”[36],

– având în vedere rezoluția sa din 29 februarie 2024 referitoare la aprofundarea integrării UE în vederea extinderilor viitoare[37],

– având în vedere rezoluția sa din 1 iunie 2023 referitoare la încălcările statului de drept și ale drepturilor fundamentale în Ungaria și înghețarea fondurilor UE[38],

– având în vedere raportul Comisiei sale de anchetă pentru examinarea utilizării Pegasus și a altor programe de spionaj echivalente (PEGA) și recomandarea sa din 15 iunie 2023 adresată Consiliului și Comisiei în urma investigării presupuselor încălcări și administrării defectuoase în aplicarea dreptului Uniunii în legătură cu utilizarea Pegasus

[28] JO C 125, 5.4.2023, p. 463.
[29] JO C 149, 28.4.2023, p. 15.
[30] JO C 149, 28.4.2023, p. 22.
[31] JO C 161, 5.5.2023, p. 10.
[32] JO C 167, 11.5.2023, p. 74.
[33] JO C 341, 27.9.2023, p. 2.
[34] JO C, C/2023/442, 1.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/442/oj.
[35] JO C, C/2024/6334, 7.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6334/oj.
[36] JO C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
[37] JO C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
[38] JO C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.

și a altor programe de spionaj echivalente[39],

– având în vedere rezoluția sa din 11 iulie 2023 referitoare la legea electorală, comisia de anchetă și statul de drept din Polonia[40],

– având în vedere rezoluția sa din 19 octombrie 2023 referitoare la statul de drept în Malta: 6 ani după asasinarea lui Daphnei Caruana Galizia și necesitatea de a proteja jurnaliștii[41],

– având în vedere Comunicarea comună a Comisiei și a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate din 6 decembrie 2023 intitulată „Ura nu își are locul aici: o Europă unită împotriva urii” (JOIN(2023)0051),

– având în vedere rezoluția sa din 18 ianuarie 2024 referitoare la situația drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană – raport anual 2022 și 2023[42],

– având în vedere rezoluția sa din 18 ianuarie 2024 referitoare la includerea discursului de incitare la ură și a infracțiunilor motivate de ură în lista infracțiunilor incriminate de UE[43],

– având în vedere rezoluția sa din 24 aprilie 2024 referitoare la audierile în curs organizate în temeiul articolului 7 alineatul (1) din TUE în ceea ce privește Ungaria pentru a întări statul de drept și implicațiile lor bugetare[44],

– având în vedere încheierea procedurii prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din TUE în ceea ce privește Polonia, astfel cum a fost anunțată de Comisie la 29 mai 2024, în urma măsurilor luate de Polonia pentru a restabili conformitatea cu standardele UE privind statul de drept,

– având în vedere Rezoluția 2262 (2019) din 24 ianuarie 2019 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind protecția drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale,

– având în vedere rapoartele speciale ale Curții de Conturi Europene din 17 decembrie 2024 privind asigurarea respectării dreptului UE (28/2024), din 22 februarie 2024 privind statul de drept în UE (03/2024) și din 10 ianuarie 2022 privind sprijinul UE pentru supremația legii în Balcanii de Vest (01/2022), documentul său de analiză din 28 februarie 2024 referitor la raportarea Comisiei cu privire la statul de drept (02/2024) și raportul special privind transparența finanțării acordate de UE ONG-urilor (11/2025), precum și recomandările formulate în acestea,

– având în vedere Orientările politice pentru următoarea Comisie Europeană 2024-2029, prezentate Parlamentului la 18 iulie 2024 de Ursula von der Leyen, atunci candidată la funcția de președinte al Comisiei, discursul Președintei Comisiei privind starea Uniunii

[39] JO C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[40] JO C, C/2024/3995, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
[41] JO C, C/2024/2656, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.
[42] JO C, C/2024/5739, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.
[43] JO C, C/2024/5733, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
[44] JO C, C/2025/3705, 17.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3705/oj.

din 10 septembrie 2025 în Parlamentul European și comunicarea Comisiei din 2026 din 21 octombrie 2025 intitulată „Programul de lucru al Comisiei 2026” (COM(2025)0870),

– având în vedere sondajele Eurobarometru din 2025 privind corupția, care arată că fenomenul corupției rămâne o preocupare serioasă pentru cetățenii și întreprinderile din UE,

– având în vedere rapoartele de feedback, rapoartele de misiune, întrebările cu solicitare de răspuns scris și răspunsurile Grupului său de monitorizare a democrației, statului de drept și drepturilor fundamentale (DRFMG)[45],

– având în vedere comunicarea Comisiei din 8 octombrie 2025, intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind egalitatea pentru persoanele LGBTIQ 2026-2030”,

– având în vedere comunicarea Comisiei din 4 noiembrie 2025 intitulată „Comunicare privind politica de extindere a UE” (COM(2025)0690) și documentele de lucru ale personalului care o însoțesc (Pachetul de extindere din 4 noiembrie 2025),

– având în vedere comunicarea comună a Comisiei și a Înaltei Reprezentante a Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate din 12 noiembrie 2025 intitulată „Scutul european pentru democrație: Consolidarea democrațiilor puternice și reziliente” (JOIN(2025)0791) și comunicarea Comisiei din 12 noiembrie 2025 intitulată „Strategia UE pentru societatea civilă” (COM(2025)0790),

– având în vedere articolul 55 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere avizul Comisiei pentru afaceri juridice și avizul Comisiei pentru bugete, precum și avizul Subcomisiei pentru drepturile omului,

– având în vedere raportul Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne (A10-0000/2025),

A. întrucât Uniunea este întemeiată pe următoarele valori: respectarea demnității umane, libertatea, democrația, egalitatea, statul de drept și respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților, așa cum sunt prevăzute la articolul 2 din TUE, reflectate în Cartă și incluse în tratatele internaționale privind drepturile omului; întrucât Carta face parte din dreptul primar al UE; întrucât aceste valori sunt comune statelor membre și ar trebui respectate și promovate activ atât de UE, cât și de fiecare stat membru în parte în toate politicile lor, atât la nivel intern, cât și la nivel extern, în mod constant; întrucât orice subminare a acestor valori reprezintă o amenințare sistemică la adresa drepturilor și libertăților persoanelor care trăiesc în UE;

B. întrucât UE nu poate ignora dimensiunea socială și dimensiunea drepturilor fundamentale pe care a fost construită; întrucât deficiențele persistente în ceea ce privește protecția drepturilor sociale și economice trebuie considerate o parte integrantă

[45] Pentru toate activitățile de monitorizare ale DRFMG, a se vedea: pentru ultima legislatură: https://www.europarl.europa.eu/committees/ro/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662, și pentru legislatura actuală: https://www.europarl.europa.eu/committees/ro/working-group-democracy-rule-of-law-and-/product-details/20241205CDT13884.

a amenințării sistemice la adresa valorilor prevăzute la articolul 2 din TUE,

C. întrucât, în 2025, UE s-a confruntat cu provocări grave și multidimensionale în statele sale membre în ceea ce privește protecția statului de drept, a democrației și a drepturilor fundamentale, care sunt toate legate în mod intrinsec;

D. întrucât programul de lucru al Comisiei pentru 2026 subliniază necesitatea unui ciclu anual integrat privind statul de drept, cu un ritm comun, etape clare și contribuția activă a tuturor instituțiilor UE; întrucât respectarea statului de drept rămâne imperativă pentru a proteja toate fondurile UE;

E. întrucât raportul anual al Comisiei privind statul de drept ar trebui să acopere, de asemenea, instituțiile, organele, oficiile și agențiile UE, pentru a oferi o evaluare transparentă a conformității acestora cu standardele statului de drept,

Sistemele de justiție

1. invită statele membre să ia măsurile necesare pentru a asigura independența sistemelor judiciare și accesul la asistență juridică gratuită, garantând astfel accesul egal la justiție pentru toți, și reiterează necesitatea unor acțiuni concrete pentru a îmbunătăți accesul, în special pentru grupurile marginalizate și vulnerabile;

2. invită statele membre să pună în aplicare cu promptitudine hotărârile CJUE și ale CEDO și sugerează înființarea unei unități de monitorizare care să urmărească punerea în aplicare a hotărârilor CJUE și ale CEDO referitoare la democrație, statul de drept și drepturile fundamentale în țările UE și să integreze pe deplin constatările unității de monitorizare în raportul anual privind statul de drept;

3. subliniază legătura clară dintre regresul statului de drept și încălcările grave ale drepturilor fundamentale și ale drepturilor minorităților, inclusiv utilizarea excesivă a forței de către autoritățile de aplicare a legii, lipsa unui proces echitabil pentru deținuți, incitarea politică sau instituțională la ură, competențele de supraveghere disproporționate și măsurile restrictive care vizează organizațiile societății civile; consideră cu fermitate că Comisia ar trebui să evalueze măsura în care statele membre abordează aceste probleme pentru a asigura un sistem de justiție accesibil, eficace și imparțial;

4. invită Comisia să trateze condițiile din penitenciare ca pe o chestiune legată de statul de drept, având în vedere supraaglomerarea pe scară largă, condițiile de viață inadecvate și creșterea ratelor sinuciderilor, care subminează drepturile fundamentale ale deținuților în sistemele penitenciare ale statelor membre;

Cadrul anticorupție

5. reiterează faptul că corupția este o amenințare gravă la adresa democrației, a statului de drept și a tratamentului echitabil pentru toți cetățenii;

6. invită statele membre, țările candidate și țările potențial candidate, precum și instituțiile, organele, oficiile și agențiile UE să consolideze măsurile preventive împotriva corupției, printre care gestionarea transparentă a fondurilor UE, codurile de conduită pentru

funcționarii publici, declarațiile obligatorii de avere, normele privind conflictele de interese, sistemele de alertă timpurie și limitările privind practicile de tip „ușă turnantă”;

7. invită statele membre să garanteze independența, imparțialitatea și alocarea de resurse adecvate pentru comisiile de disciplină, parchete, agențiile anticorupție și sistemul judiciar;

8. subliniază că statul de drept impune funcționarilor publici să acționeze transparent și în interes public, fără abuz de putere sau decizii arbitrare; invită statele membre să promoveze o cultură a integrității prin cursuri de formare anticorupție periodice pentru funcționarii publici, autoritățile de aplicare a legii și sistemul judiciar, precum și prin implicarea activă a societății civile în monitorizarea acțiunilor guvernamentale;

9. îndeamnă statele membre să asigure anchetarea promptă, amănunțită și imparțială a cazurilor de corupție, acordând o prioritate deosebită cazurilor în care sunt implicați funcționari de rang înalt, pentru a proteja statul de drept, a menține încrederea publică și a asigura răspunderea la toate nivelurile de guvernare;

10. invită statele membre să protejeze avertizorii de integritate și jurnaliștii care raportează cu privire la corupție sau la gestionarea defectuoasă a fondurilor UE, asigurând canale de raportare confidențiale, căi de atac eficace împotriva represaliilor și protecția jurnalismului de investigație și a libertății de exprimare;

Protecția jurnaliștilor și pluralismul și libertatea mass-mediei

11. este ferm convins că asasinarea jurnaliștilor de investigație constituie un atac direct la adresa statului de drept, deoarece nu numai că subminează capacitatea cetățenilor și a instituțiilor de a-i trage la răspundere pe cei aflați la putere, ci reprezintă și una dintre cele mai extreme forme de cenzură, reprezentând o amenințare directă la adresa libertății de exprimare și a funcționării instituțiilor democratice;

12. condamnă ferm supravegherea jurnaliștilor, în special prin intermediul programelor spion; rămâne consternat de refuzul Comisiei de a pune în aplicare toate recomandările Comisiei de anchetă a Parlamentului privind utilizarea Pegasus și a altor programe de spionaj echivalente și consideră că acesta reprezintă o abținere de a acționa;

13. rămâne profund îngrijorat de faptul că proprietatea asupra mass-mediei, indiferent dacă se află în proprietate publică sau privată, rămâne foarte concentrată în multe state membre, prezentând un risc pentru diversitatea informațiilor și a punctelor de vedere; invită statele membre să adopte cadre legislative pentru a preveni concentrarea orizontală, a asigura transparența proprietății și a gestionării și a garanta mecanisme independente de supraveghere și conformitate pentru a proteja independența editorială și jurnalistică și rolul de „câine de pază” public al mass-mediei;

14. invită statele membre și țările candidate să asigure protecția jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei din UE, în conformitate cu recomandările

2021/1534[46] și 2022/758[47] ale Comisiei;

15. îndeamnă statele membre să pună pe deplin în aplicare Directiva anti-SLAPP[48];

16. invită Comisia să evalueze dacă sancțiunile UE pentru combaterea dezinformării respectă cerința de proporționalitate prevăzută în dreptul UE și articolul 11 din cartă; este ferm convins că dreptul de a fi ascultat trebuie garantat înainte ca astfel de măsuri să fie aplicate de Consiliu, în special în cazul în care drepturile cetățenilor UE, în special ale jurnaliștilor, riscă să fie subminate;

Spațiul societății civile

17. subliniază rolul esențial jucat de organizațiile locale și comunitare, de sindicate, de grupurile de activiști, de apărătorii drepturilor omului și de organizațiile neguvernamentale (ONG-uri) în promovarea și susținerea democrației, a egalității, a statului de drept și a drepturilor fundamentale și în asigurarea responsabilității pentru acțiunile statului și cele private;

18. condamnă atacul fără precedent și intensificat asupra spațiului civic în întreaga UE, cu restricții notabile asupra spațiului societății civile și a dreptului la întrunire pașnică în mai multe state membre; este ferm convins că tendința globală de regres democratic și erodarea statului de drept, precum și securitizarea agendelor au intensificat îngrădirile dreptului la întrunire pașnică; îndeamnă statele membre să creeze un mediu sigur și propice, care să garanteze libertatea de întrunire;

19. invită statele membre și Comisia să îmbunătățească cadrul juridic pentru societatea civilă, asigurându-se că orice măsură de restricționare a dreptului asociațiilor de a căuta, de a asigura și de a utiliza resurse, inclusiv resurse străine, trebuie să urmărească unul dintre obiectivele legitime prevăzute la articolul 11 alineatul (2) din Convenția europeană a drepturilor omului;

20. este preocupat de restricțiile juridice și financiare tot mai mari, de campaniile de denigrare și de incriminarea organizațiilor societății civile și a apărătorilor drepturilor omului; subliniază că cerințele de raportare pentru ONG-uri nu trebuie să depășească pe cele strict necesare și proporționale cu obiectivele specifice urmărite;

21. invită statele membre și Comisia să asigure alocarea de resurse financiare adecvate pentru organizațiile societății civile și apărătorii drepturilor omului; invită statele membre să asigure o protecție eficace a apărătorilor drepturilor omului, inclusiv

---

[46] Recomandarea (UE) 2021/1534 a Comisiei din 16 septembrie 2021 referitoare la garantarea protecției, a siguranței și a capacității jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei în Uniunea Europeană (JO L 331, 20.9.2021, p. 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1534/oj).

[47] Recomandarea (UE) 2022/758 a Comisiei din 27 aprilie 2022 privind protecția jurnaliștilor și a apărătorilor drepturilor omului implicați în acțiuni de mobilizare publică împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive („Acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice”) (JO L 138, 17.5.2022, p. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj).

[48] Directiva (UE) 2024/1069 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive împotriva persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică („acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice”) (JO L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

mecanisme de reacție rapidă la amenințări;

Drepturile fundamentale

22. salută Strategia privind egalitatea pentru persoanele LGBTIQ+ 2026-2030 și îndeamnă Comisia să prezinte o propunere privind interzicerea obligatorie la nivelul UE a practicilor de conversie în toate statele membre;

23. este profund îngrijorat de măsurile discriminatorii introduse în unele state membre sub pretextul combaterii „propagandei LGBTIQ” și a „ideologiei de gen”; subliniază că Comisia trebuie să acționeze rapid și decisiv atunci când statele membre eludează dreptul UE, în special carta;

24. invită toate statele membre să protejeze drepturile persoanelor LGBTIQ+ în conformitate cu dreptul UE, cu carta și cu jurisprudența CJUE și a CEDO; reamintește că barierele juridice în calea recunoașterii parteneriatelor sau a filiației între persoane de același sex la nivel transfrontalier persistă în mai multe state membre, încălcând principiile liberei circulații și nediscriminării;

25. este preocupat profund de creșterea nivelului de rasism și xenofobie în întreaga UE; condamnă incidența infracțiunilor motivate de ură și discursurile de incitare la ură motivate de rasism, xenofobie sau intoleranță religioasă ori de prejudecăți față de o dizabilitate, orientarea sexuală, identitatea de gen sau statutul minoritar al unei persoane; invită Comisia și statele membre să adopte și să pună în aplicare măsuri eficace de combatere a tuturor formelor de rasism, cu includerea deplină a societății civile și cu contribuția părților interesate relevante, cum ar fi Agenția pentru Drepturi Fundamentale a UE;

26. condamnă adoptarea de către unele state membre de legi, politici și practici care subminează protecția eficace a drepturilor fundamentale în cazul refugiaților, al solicitanților de azil și al migranților, pe uscat și pe mare; invită Comisia și statele membre să plaseze drepturile fundamentale ale migranților, ale solicitanților de azil și ale refugiaților, precum și principiul partajării responsabilității în centrul politicilor sale în materie de migrație și azil, pentru a se asigura că sunt respectate drepturile persoanelor la azil și la protecție internațională;

27. salută decizia Comisiei de a-și menține propunerea de directivă privind egalitatea de tratament[49] și îndeamnă Consiliul să o finalizeze și să o adopte fără întârziere;

28. invită Comisia și statele membre să ia măsuri eficace împotriva violenței de gen, care ar trebui adăugată pe lista „infracțiunilor incriminate de UE”, și solicită o propunere legislativă a UE privind combaterea violului ca fiind definit de lipsa consimțământului;

29. își reiterează apelul ca accesul la avort legal și în condiții de siguranță să fie consacrat în cartă;

[49] Propunere de Directivă a Consiliului cu privire la punerea în aplicare a principiului tratamentului egal al persoanelor indiferent de religie sau convingeri, dizabilități, vârstă sau orientare sexuală (COM(2008)0426).

Statul de drept și bugetul UE

30. este profund îngrijorat de încălcările drepturilor fundamentale facilitate sau legate de utilizarea fondurilor UE în unele state membre, în special în domeniul locuințelor și al segregării educaționale, al condițiilor de primire a solicitanților de azil, al instituționalizării persoanelor cu dizabilități și a copiilor și al anumitor inițiative de reabilitare urbană; invită Comisia să includă recomandări care să abordeze aceste încălcări în raportul său anual privind statul de drept; propune ca o cotă specifică din fondurile UE să fie alocată monitorizării independente a acțiunilor finanțate de UE, inclusiv evaluărilor impactului lor juridic și asupra drepturilor fundamentale, precum și cercetării juridice, litigiilor strategice și evaluării independente a potențialelor încălcări, cu implicarea puternică a organizațiilor societății civile;

31. insistă asupra faptului că măsurile necesare pentru deblocarea finanțării din partea UE, așa cum sunt stabilite în deciziile corespunzătoare adoptate în temeiul Regulamentului privind dispozițiile comune, al Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență[50] și al Regulamentului privind mecanismul de condiționalitate bazat pe statul de drept, trebuie evaluate în mod coerent, ca pachet integral, și că nu ar trebui efectuate plăți dacă persistă deficiențe; consideră că Comisia ar trebui să ia măsuri suplimentare în temeiul Regulamentului privind mecanismul de condiționalitate bazat pe statul de drept în ceea ce privește alte încălcări ale statului de drept, cum ar fi cele legate de sistemul judiciar;

32. salută sugestia din propunerea Comisiei privind cadrul financiar multianual 2028-2034 de a condiționa aproape jumătate din fonduri de respectarea statului de drept și a cartei înainte de aprobarea acestora;

Statul de drept și dimensiunea pieței unice

33. recunoaște că în raportul privind statul de drept a fost inclusă o dimensiune a pieței unice pentru a aborda problemele legate de statul de drept care afectează mediul economic general, întreprinderile și lucrătorii, cu scopul de a asigura apărarea drepturilor, pedepsirea corupției și executarea contractelor; subliniază că un sistem de justiție funcțional, un cadru anticorupție solid, pluralismul mass-mediei și un sistem adecvat de control și echilibru au, toate, un impact economic și influențează buna funcționare a pieței unice; propune ca, în evaluarea sa, Comisia să colaboreze și mai mult cu părțile interesate și cu organizațiile societății civile, inclusiv cu sindicatele;

34. consideră că integrarea dimensiunii pieței unice ar trebui mai degrabă să completeze decât să pună în umbră domeniile fundamentale, cum ar fi spațiul civic, respectarea drepturilor fundamentale și libertatea mass-mediei, care ar trebui recunoscute ca piloni esențiali în raport;

Statul de drept în centrul procesului de extindere și al acțiunii externe a UE

35. reiterează că valorile consacrate la articolul 2 din TUE trebuie respectate nu numai de

[50] Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

actualele state membre, ci și de viitorii membri ai UE în timpul procesului de aderare; încurajează evaluarea atentă a statului de drept în toate țările implicate în procesul de aderare; încurajează Comisia să ofere recomandări concrete țărilor în curs de aderare cu privire la situația statului de drept și să asigure alinierea la raportul privind extinderea;

Îmbunătățirea procesului de raportare al Comisiei

36. invită Comisia să fie mai transparentă cu privire la criteriile pe care le utilizează pentru a selecta informații din partea societății civile, a organismelor internaționale, a autorităților naționale și a altor părți interesate în procesul de raportare; observă că procesul de consultare ar putea fi consolidat prin asigurarea unei monitorizări adecvate împreună cu actorii societății civile cu privire la contribuțiile pe care le furnizează și insistă ca procesul de raportare să fie bazat pe dovezi, transparent și imparțial;

37. subliniază că Grupul de monitorizare a democrației, statului de drept și drepturilor fundamentale (DRFMG) din cadrul Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne a Parlamentului a trimis în ultimii ani mai multe delegații ad-hoc în unele state membre și că situația statului de drept, a democrației și a drepturilor fundamentale a fost evaluată ca prezentând deficiențe mai mari decât cele evidențiate în rapoartele Comisiei; consideră că exercițiul de monitorizare a DRFMG ar trebui să fie luat în considerare în mod corespunzător în cadrul procedurii de consultare și la elaborarea ulterioară a raportului;

38. reiterează că în elaborarea raportului este necesar să fie implicat un organism independent de monitorizare, compus din experți independenți din domeniul juridic, al drepturilor omului și din mediul academic; invită Comisia să consolideze cooperarea cu UE și cu organismele internaționale;

39. consideră că Comisia ar trebui să identifice și să definească mai clar traiectoria pe care o urmează fiecare stat membru, inclusiv semnalele de alertă timpurie și identificarea problemelor grave și sistemice, și subliniază că Comisia ar trebui să asigure coerența între problemele identificate și recomandările emise;

40. invită Comisia să emită recomandări care să fie mai operaționale, diferențiindu-le pe cele referitoare la probleme grave și sistemice, și să stabilească măsuri, termene și criterii de referință concrete pentru punerea lor în aplicare de către statele membre;

41. solicită Comisiei să consolideze mecanismul de monitorizare a recomandărilor nepuse în aplicare, corelându-le mai direct cu instrumentele existente de asigurare a respectării legislației, inclusiv cu procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor și cu condiționalitatea bugetară;

Recomandări orizontale

42. consideră că dialogul interinstituțional și cooperarea la nivelul UE privind statul de drept ar trebui întărite; regretă că, până în prezent, Comisia și Consiliul au respins oferta sa de a încheia un acord interinstituțional privind democrația, statul de drept și drepturile fundamentale; își reafirmă disponibilitatea de a relua discuțiile privind acest acord;

43. își reiterează apelul adresat Comisiei de a extinde domeniul de aplicare al raportului pentru a acoperi toate aspectele articolului 2 din TUE și de a include indicatori mai generali, cum ar fi independența mass-mediei, rolul societății civile, drepturile fundamentale, libertatea academică și artistică, egalitatea de gen, protecția minorităților și a grupurilor vulnerabile, respectarea dreptului internațional, alegerile libere și corecte și funcționarea instituțiilor democratice;

44. este ferm convins că instituțiile UE trebuie să își îndeplinească obligațiile privind statul de drept și subliniază că evaluarea aderării instituțiilor UE la valorile consacrate la articolul 2 din TUE, inclusiv coerența internă a Uniunii în susținerea acestor valori în toate politicile și acțiunile sale externe, este esențială pentru a proteja credibilitatea și legitimitatea UE;

45. invită Consiliul să facă dialogul său privind statul de drept mai transparent, mai interactiv și mai orientat spre rezultate, inclusiv prin emiterea de concluzii detaliate și furnizarea de feedback cu privire la constatările Comisiei și ale Parlamentului; își exprimă regretul cu privire la incapacitatea Consiliului de a realiza progrese semnificative în cadrul procedurii în curs bazate pe articolul 7 alineatul (1) din TUE și consideră că orice întârziere suplimentară a Consiliului de a întreprinde acțiuni ar constitui o încălcare a principiului statului de drept chiar de către Consiliu;

46. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.

EXPUNERE DE MOTIVE

În calitate de raportor pentru raportul din proprie inițiativă referitor la Raportul Comisiei din 2025 privind statul de drept, am încercat să răspund priorității politice exprimate de majoritatea grupurilor politice în cadrul Comisiei LIBE, precum și solicitării Comisiei de a prezenta raportul nostru anual mai devreme decât în anii precedenți. Calendarul accelerat a îngreunat găsirea unui echilibru între o analiză aprofundată și constrângerile unui proces de redactare comprimat.

Având în vedere aceste limitări, am ales să mă concentrez asupra apelurilor generale formulate în fiecare capitol și să evidențiez domeniile-cheie în care raportarea Comisiei ar putea fi consolidată în continuare.

M-am abținut în mod deliberat să menționez anumite state membre. Aceasta reprezintă o concesie semnificativă din partea mea, întrucât Grupul The Left a pledat în mod constant pentru identificarea explicită a țărilor în rapoartele și propunerile Parlamentului European atunci când au loc încălcări ale statului de drept, ale democrației sau ale drepturilor fundamentale. Suntem ferm convinși că furnizarea de exemple concrete este esențială pentru asumarea răspunderii și pentru a demonstra că toate statele membre respectă aceleași standarde, fără a aduce atingere poziției lor în cadrul Uniunii și fără a ține seama de aceasta. Cu toate acestea, influența tot mai mare a politicii naționale în Parlamentul de astăzi face extrem de dificilă ajungerea la un acord obiectiv și imparțial între grupurile politice dacă se menționează anumite state membre. Prin urmare, pentru a mă asigura că raportul rămâne cât mai consensual, mai incluziv și cu o susținere cât mai largă, am decis să mă abțin de data aceasta să fac referință la anumite state membre.

Principala mea prioritate a fost să susțin angajamentele de lungă durată ale Parlamentului European, inclusiv să reafirm legătura intrinsecă dintre statul de drept și drepturile fundamentale și să asigur implicarea unei rețele de experți independenți în procesul de raportare al Comisiei. O astfel de abordare este esențială pentru a depolitiza evaluarea, pentru a preveni ignorarea problemelor critice și pentru a se asigura că tendințele emergente sunt articulate în mod clar și consecvent.

Printre alte priorități se numără protecția jurnaliștilor și a organizațiilor societății civile, abordarea încălcărilor drepturilor fundamentale facilitate sau legate de utilizarea sau exploatarea fondurilor UE în unele state membre și asigurarea investigării aprofundate, imparțiale și în timp util a cazurilor de corupție, acordând o prioritate deosebită celor care implică înalți funcționari, ca mijloc de protejare a statului de drept și a încrederii publice în instituțiile democratice. În cele din urmă, instituțiile UE trebuie să își respecte pe deplin obligațiile privind statul de drept. Evaluarea respectării de către acestea a valorilor consacrate la articolul 2 din TUE – inclusiv a coerenței interne a Uniunii în susținerea acestor valori în

toate politicile și acțiunile sale externe – este indispensabilă pentru menținerea credibilității și legitimității UE.

În acest context, este la fel de esențial să se consolideze rolul drepturilor economice și sociale în cadrul Uniunii privind statul de drept. O evaluare credibilă a situației statului de drept nu poate trece cu vederea impactul profund pe care îl au insecuritatea locativă, accesul inegal la serviciile esențiale și adâncirea inegalităților sociale asupra capacității persoanelor de a-și exercita drepturile fundamentale. Atunci când persoanele nu își pot permite o locuință adecvată, trăiesc în condiții precare sau se confruntă cu obstacole sistemice în calea protecției sociale, egalitatea lor de tratament în fața legii devine mai degrabă teoretică decât reală. Prin urmare, o abordare globală, centrată pe oameni, a statului de drept trebuie să abordeze condițiile socioeconomice structurale care slăbesc participarea democratică și subminează încrederea în instituțiile publice.

Sunt, de asemenea, foarte preocupat de normalizarea narațiunilor rasiste în discursul public, inclusiv de către actorii politici și autoritățile publice. O astfel de retorică subminează egalitatea în fața legii, alimentează discriminarea și ostilitatea împotriva comunităților rasializate și creează condiții în care persoanele nu își pot exercita drepturile fundamentale fără teamă sau intimidare. Prin urmare, combaterea rasismului și a discursurilor discriminatorii trebuie să facă parte integrantă din agenda Uniunii privind statul de drept.

În cele din urmă, obiectivul tuturor instituțiilor UE trebuie să fie acela de a furniza o evaluare a situației statului de drept în întreaga UE care să fie obiectivă, credibilă și protejată de influențele partidelor politice. Sunt profund îngrijorat de riscul tot mai mare de regres al statului de drept în mai multe state membre, în special în contextul ascensiunii discursurilor de extremă dreaptă și al securitizării tot mai mari a politicilor publice. Într-un astfel de moment, este esențial ca evaluările noastre să rămână ferm ancorate în dovezi, în legislație și în drepturile fundamentale, mai degrabă decât să fie modelate de conveniența politică. Numai prin asigurarea caracterului independent, riguros și nepolitizat al activității noastre putem menține credibilitatea și legitimitatea cadrului Uniunii privind statul de drept.

Intenționez să prezint amendamente care să introducă considerente care să analizeze tendințele generale din statele membre. Aceste considerente sunt menite să completeze partea dispozitivă a raportului prin identificarea tiparelor, a riscurilor emergente și a provocărilor sistemice, consolidând astfel baza analitică pentru recomandările noastre.

Prin această abordare, raportul urmărește să combine angajamentul politic în timp util cu propuneri concrete pentru a spori eficacitatea, transparența și impactul raportării Comisiei, contribuind astfel la un cadru mai solid și mai coerent privind statul de drept în Uniunea Europeană.